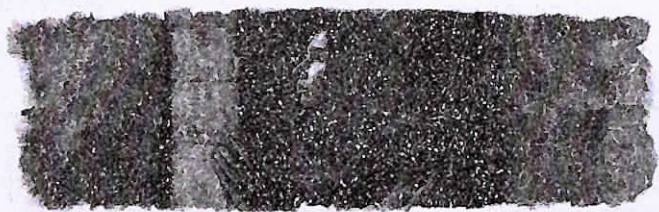

Kushangazwa na Neema

SABATO MCHANA

Soma kwa Ajili ya Somo la Juma Hili: Jos. 2:1-21; Hes. 14:1-12; Ebr. 11:31; Kut. 12:13; Yos. 9; Neh. 7:25.

Fungu la Kukariri: “Kwa imani Rahabu, yule kahaba, hakuangamia pamoja na hao walioasi; kwa kuwa aliwakaribisha wale wapelelezi kwa amani” (Waebrania 11:31).

Kwa nini nimefanya hivi tena?” Pengine sote tumewahi kusema hivi. Hata hivyo, si kwamba tu historia huwa inajirudia, bali pia binadamu kwa ujumla hufanya hivyo, na kwa umahususi, sisi wenyewe. Ni mara ngapi tunarudia makosa yale yale!

Israeli ina nafasi nyingine ya kuingia kwenye Nchi ya Ahadi, na Yoshua anauchukua utume huu kwa uzito kabisa. Hatua ya kwanza ni kuelewa vizuri sana kile wanachokabiliana nacho. Hivyo anawatuma wapelelezi wawili ili wamletee taarifa ya maana kuhusu ile nchi: mfumo wake wa ulinzi, utayari wake wa kijeshi, ugavi au upatikanaji wa maji na mtazamo wa wakazi wa ile nchi katika kukabiliana na nguvu ya uvamizi.

Mtu angeweza kufikiria kwamba ahadi ya Mungu ya kuwapatia Waisraeli nchi isingehitaji jitihada yoyote kutoka kwao. Lakini, uhakika wa kuungwa mkono na Mungu hauondoi wajibu wa mwanadamu. Israeli inasimama mpakani mwa Kanaani kwa mara nyingine. Matarajio yako juu, lakini mara ya mwisho Israeli ilipokuwa kwenye mpaka huu na ikawa na jukumu hili hili, matokeo yalikuwa kushindwa kiasi cha kukatisha tamaa.

Juma hili, tutachunguza visa viwili kati ya visa vinavyovutia sana vya kitabu cha Yoshua na kugundua umuhimu wake kwa imani yetu leo. Neema ya Mungu ina uwezekano usio na kikomo wa kutushangaza.

**Jifunze somo la juma hili ukijiandaa kwa ajili ya Sabato, Oktoba 11.*

Nafasi Nyingine

Soma Yoshua 2:1, sambamba na Hesabu 13:1, 2, 25-28, 33; na Hesabu 14:1-12. Kwa nini Yoshua alianza utume wa kuitwaa ile Nchi ya Ahadi kwa kuwatuma wapelelezi?

Mahali ambapo wale wapelelezi wawili walipotumwa kutokea, Mialoni (Yoshua 2:1), panaitwa "Shitimu" katika maandiko ya Kiebrania, na panatukumbusha matukio mawili hasi ya historia ya Israeli.

Tukio la kwanza lilikuwa ni la kisa kingine cha wapelelezi (*taz. Hesabu 13*) kikionesha vitu vilevile muhimu: kutumwa kwa wapelelezi; vamio la ghafla la wapelelezi kwenye eneo la adui; kurudi kwa wapelelezi, taarifa ya wale wapelelezi juu ya kile walichoona; na uamuzi wa kutenda kulingana na ile taarifa.

Tukio lingine pale Shitimu, linawakilisha moja ya uasi mkubwa kabisa, ibada ya sanamu iliyokuwa ukiukaji mkubwa wa agano uliofanywa na Waisraeli, wakati ambapo, kutokana na uchochezi wa Balamu, walifanya uasherati na wanawake Wamoabi na kuabudu miungu yao (*Hes. 25:1-3; Hes. 31:16*). Katika muktadha huu, jina Shitimu linatengeneza mgogoro usio wa kawaida kuhusu matokeo ya kisa chote. Je, itakuwa ni kushindwa kwingine tena kwenye mpaka wa Nchi ya Ahadi? Au itasaidia kufikia utimilifu uliosubiriwa kwa muda mrefu wa ahadi ya kale?

Soma Yohana 18:16-18, 25-27 na Yohana 21:15-19. Kuna ufanani gani unaougundua kati ya nafasi nyingine waliyopewa Israeli kama taifa na Petro kama mtu mmoja?

Mungu ni Mungu wa nafasi za pili (na zaidi!). Biblia inaita nafasi ya pili (na zaidi!) "neema." Kwa kweli neema maana Yake tu ni kupokea kile tushichostahili. Fundisho la Biblia limejazwa kwa dhana ya neema (*linganisha na Rum. 5:2; Efe. 2:8; Rum. 11:6*). Kwa neema, Mungu anampatia kila mmoja uwezekano wa kuwa na mwanzo mpya (*Tito 2:11-14*). Petro mwenyewe alipata uzoefu wa neema hii na akalihimiza kanisa kukua katika neema (*2 Pet. 3:18*). Habari hii inakuwa bora zaidi: tunapata nafasi nyingine zaidi, siyo? (*tungekuwa wapi kama tusingepata?*)

Hebu tafakari kuhusu uzoefu wa Waisraeli, walipopewa nafasi nyingine ili waingie Kanaani, na kuhusu neema aliyopewa Petro baada ya kumkana Bwana wake. Matukio haya yanatufundisha nini kuhusu namna ambavyo inatupasa kuwapa neema wale wanaoihitaji?

Thamani katika Mahali Pasipotarajiwa

Soma YOSHUA 2:2-11, WAEBRANIA 11:31 na YAKOBO 2:25. Aya hizi zinatuambia nini kuhusu Rahabu?

Katikati ya kisa cha Rahabu kuna uongo uliosemwa ili kuwalinda wapelelezi. Tunapoufikiria uongo wake, tunatambua kwamba alikuwa ndani ya jamii iliyokuwa ovu kupindukia, hali iliyosababisha uamuzi wa Mungu kuhukumu jamii hiyo (*Mwa. 15:16, Kum. 9:5, Lau. 18:25-28*). Huku ikiwa ni kweli kwamba Agano Jipya linasifu imani yake, tathmini makini ya marejeo kwenye Agano Jipya ya kitendo cha Rahabu yanadhirisha kwamba hakuna mtu anayeunga mkono kila kitu alichofanya Rahabu, na hakuna mtu anayehalalisha uongo wake.

Waebrania 11:31 inathibitisha imani yake katika kuweka kura yake upande wa wapelelezi badala ya kuchagua kung'ang'ania utamaduni uliopotoka. Yakobo 2:25 inasifu ukarimu wake wa makazi kwa wapelelezi wawili Waisraeli na kwa kuwapatia maelekezo, ya namna ya kurudi kwa kutumia njia iliyokuwa salama. Katikati ya uozo huo, utamaduni uliopotoka na mtindo wa maisha binafsi ya Rahabu, Mungu kwa neema Yake, aliona cheche ya imani ambayo kupitia kwa hiyo angeweza kumwokoza. Mungu alitumia kilichokuwa chema ndani ya Rahabu - kilichodhihirika - imani katika Yeye Mungu, na uchaguzi wake wa kuwa na watu Wake Mungu - lakini kamwe hakupongeza kila kitu alichofanya. Mungu alimthamini Rahabu kwa ujasiri wake ambao haukuwa wa kawaida, kwa imani yake iliyojaa ujasiri, kwa kuwa wakala wa wokovu, na kwa kumchagua Mungu wa Israeli.

Baada ya kuona kilichokuwa kikitokea, alisema "kwa kuwa Bwana, Mungu wenu, yeye ndiye Mungu, katika mbingu juu na katika nchi chini" (*Yos. 2:11*). Ni jambo lenye maana kubwa kabisa kusikia mwanamke Mkananayo akikiri kwamba Yahweh ndiye Mungu pekee, hasa kwenye dari ambapo, kwenye dini yake ya kipagani, kwa kweli, maombi yalitolewa kwa kile walichoamini kuwa ni miungu ya mbinguni.

Kauli ya Rahabu ilionekana kwa namna ya pekee kabla kwenye muktadha wa haki pekee ya Mungu ya kupokea ibada (*Kut. 20:4; Kum. 4:39; Kum. 5:8*). Maneno yake yanao ushuhuda wa uchaguzi makini uliodhamiriwa, wa kutambua kwamba Mungu wa Waisraeli ndiye Mungu pekee wa kweli. Kukiri kwa Rahabu kunadhihirisha uelewa wake wa uhusiano wa karibu kati ya Mamlaka ya Mungu na hukumu ambayo kwa hiyo Yeriko ilikabiliana nayo.

Uchaguzi wake wa kimaadili unatambua kwamba, kulingana na hukumu ya Yahweh, kulikuwa na uwezekano wa namna mbili tu: kuendelea katika uasi dhidi Yake na hivyo kuangamizwa, au kuchagua kujisalimisha kwa imani. Kwa kumchagua Mungu wa Waisraeli, Rahabu akawa kielelezo kwa kile ambacho kingekuwa ni hatima ya wakazi wa Yeriko kama wangemgeukia Mungu wa Israeli kwa ajili ya rehema.

Kisa hiki kinatufundisha nini kuhusu namna ambavyo ni lazima Mungu apate utii wetu wote?

Utii Mpya

Soma Yoshua 2:12–21 na Kutoka 12:13, 22, 23. Je, Aya za Kutoka zinakusaidiaje kuelewa makubaliano baina ya wapelelezi na Rahabu?

Maafikiano ya Rahabu yako wazi kabisa: uzima kwa uzima na wema kwa wema: neno Chesed (Yos. 2:12), “rehema”, lina maana yenye kina ambayo ni vigumu kuielezea kwa neno moja katika lugha zingine.

Kimsingi linarejelea utiifu wa kiagano, lakini pia linachukua wazo la uaminifu, rehema, ukarimu na wema.

Maneno ya Rahabu pia ni ukumbusho wa Kumbukumbu la Torati 7:12, ambapo Yahweh Mwenyewe aliapa kuidumisha rehema “chesed,” Yake kwa Israeli. “Na itakuwa, kwa sababu mwazisikiliza hukumu hizi, na kuzishika na kuzitenda, basi Bwana, Mungu wako, atakutimilizia agano na rehema [chesed] aliyowaapia baba zako” (Kum. 7:12).

Jambo la kuvutia zaidi, sura hii hii (Kumbukumbu la Torati 7) inazungumzia katazo (*cherem*) lililowekwa dhidi ya Wakanaani. Sasa hapa tunaye Rahabu, Mkanaani ambaye yuko chini ya katazo lakini licha ya hivyo anadai, kulingana na imani yake inayochipua, ahadi walizopewa Waisraeli. Matokeo yake mama huyu anaokolewa.

Taswira ya kwanza ambayo haizuiliki kuja mawazoni inayohusiana na mjadala wa wale wapelelezi na Rahabu ni Pasaka katika kipindi cha Kutoka. Pale, ili Waisraeli walindwe, iliwapasa wakae ndani ya nyumba zao na kuweka alama kwenye miimo ya nyumba zao na linta zake kwa damu ya mwanakondoo aliyetolewa kafara.

“Na ile damu itakuwa ishara kwenu katika zile nyumba mtakazokuwamo; nami nitakapoiona ile damu, nitapita juu yenu, lisiwapate pigo lo lote likawaharibu, nitakapoipiga nchi ya Misri” (Kut. 12:13; tazama pia Kut. 12:22, 23).

“Kwa utii watu walitakiwa kutoa ushahidi wa imani yao. Hivyo wote wanaotumaini kuokolewa kwa njia ya sifa stahilifu za damu ya Kristo wanapaswa kutambua kuwa wao wenyewe wana jambo la kufanya ili kujipatia wokovu wao. Wakati ambapo ni Kristo pekee awezaye kutukomboza kutoka kwenye adhabu ya uasi, ni lazima tugeuke kutoka dhambi na kuwa watii. Mwanadamu anaokolewa kwa imani, si kwa matendo; hata hivyo lazima imani yake ioneshwe kwa matendo yake.” - Ellen G. White, *Wazee na Manabii, sehemu ya 1*, uk. 285-286.

Kwa namna hiyo, damu ilikuwa ni ishara iliyowaokoa kutokana na malaika wa Mungu aliyekuwa akiangamiza. Kama Mungu alivyookoa maisha ya Waisraeli wakati wa mapigo ya Misri, Waisraeli walikuwa wamwokoe Rahabu na familia yake wakati uangamivu ulipoijia Yeriko.

Ni ujumbe gani wenye nguvu tuwezao kuuona kwenye visa hivi viwili? Ni mafundisho gani ya injili tuwezayo kuchukua kutokana na visa hivi?

Maadili Yanayopingana

Soma Yoshua 9:1-20. Je, kuna mfanano gani na utofauti gani kati ya kisa cha Rahabu na kile cha Wagibeoni? Kwa nini vina maana sana?

Sura hii ya Yoshua inianza kwa kutuarifu kwamba wafalme watano Wakanaani ambao kwa kawaida walitawala maeneo ya miji midogo waliamua kufanya muungano dhidi ya Waisraeli. Kinyume chake, wakazi wa Gibeoni waliamua kuanzisha agano pamoja na Israeli.

Ili kuwahadaa Waisraeli katika kufanya agano nao, Wagibeoni wakaamua kufanya hila ya kuwa mabalozi kutoka ugenini. Kulingana na Kumbukumbu la Torati 20:10-18, Mungu aliweka tofauti kati ya Wakanaani na watu walioshi nje ya Nchi ya Ahadi.

Neno lililotafsiriwa kama "kwa hila" au "kwa werevu" linaweza kutumiwa likiwa na maana chanya, likionesha busara na hekima (*Mit. 1:4; Mit. 8:5, 12*), au kwa namna hasi, likidokezea kusudio la uhalifu (*Kut. 21:14; 1 Sam. 23:22; Zab. 83:3*). Katika suala la Wagibeoni, nyuma ya kitendo chao cha udanganyifu kuna kusudio la kujilinda lisilo na madhara makubwa.

Hotuba ya Wagibeoni inafanana kwa kiasi cha kushangaza na ile ya Rahabu. Wote wanatambua nguvu ya Mungu wa Israeli na wote wanatambua kwamba mafanikio ya Israeli hayatokani tu na tendo kubwa la kibinadamu. Kwa kulinganisha na Wakanaani wengine, hawa hawaasi dhidi ya mpango wa Yahweh wa kuwapatia nchi Waisraeli, na wanakiri kwamba Bwana Mwenyewe ndiye anayeaondoa mataifa haya mbele za Israeli. Taarifa za ukombozi kutoka Misri, na ushindi dhidi ya Sihoni na Ogu ziliwasukuma Rahabu na pia Wagibeoni kutafuta ushirikiano na Waisraeli. Hata hivyo, badala ya kukiri utayari wao wa kujisalimisha kwa Mungu wa Israeli, kama Rahabu alivyofanya, Wagibeoni wakaamua kwenda kwa njia ya hila.

Sheria ya Musa ilitoa nafasi kwa ajili ya kujifunza mapenzi ya Mungu katika mazingira kama haya (*Hes. 27:16-21*). Ilimpasa Yoshua kuulizia mapenzi ya Bwana na hivyo kuepuka udanganyifu wa Wagibeoni.

Wajibu wa msingi wa kiongozi huyu anayewajibika moja kwa moja kwa Mungu, na wa kiongozi mwingine yeyote Mkristo, ni kutafuta mapenzi ya Mungu (*1 Nya. 28:9; 2 Nya. 15:2; 2 Nya. 18:4; 2 Nya. 20:4*). Kwa kuupuzia huu, Waisraeli walilazimika ama kuhalifu masharti ya msingi ya kuishinda nchi au kuvunja agano lililofanywa katika jina la Bwana, ambalo lilikuwa likiwafunga pia.

Je, ni mara ngapi umejikuta ukipambana kati ya kile kinachoonekana kuwa ni maadili ya namna mbili ya kibiblia yanayokinzana?

Neema ya Kushangaza

Soma Yoshua 9:21–27. Ufumbuzi wa Yoshua uliunganishaje haki na neema?

Hata kama watu wa Israeli wangetaka kuwashambulia Wagibeoni, wasingeruhusiwa kulifanya hilo kwa sababu ya kiapo kilichofanywa na viongozi wa jumuiya hii. Viongozi Waisraeli walitenda kulingana na kanuni kwamba kiapo, alimradi hakihusishi uhalifu au kusudio la namna hiyo (*Amu. 11:29–40*) ni lazima kiheshimiwe, hata kama kitasababisha maumivu binafsi ya mhusika.

Kwenye Agano la Kale, kutumia busara kabla ya kula kiapo, na kwa mtu kutunza kile kiapo, vinatazamwa kama sifa nzuri za mcha Mungu (*Zab. 15:4; Zab. 24:4; Mhu. 5:2, 6*). Kwa sababu kiapo kilifanywa katika jina la Bwana Mungu wa Israeli, viongozi hawakuweza kukibadilisha.

Kwa kiapo hicho kizito kilichofanywa na viongozi wa Israeli, hatima ya Israeli iliunganishwa na hatima ya Wagibeoni kwa namna isiyotanguka. Kwa kweli, kwa kupewa kazi kama wapasua kuni na watekamaji kwa ajili ya nyumba ya Mungu (*Yos. 9:23*), Wagibeoni walifanywa kuwa sehemu ya kudumu ya jumuiya ya ibada ya Israeli. Jibu la Yoshua, kulingana na tamko la watawala wa Israeli, ambalo lilitangaza utumwa “kwa ajili ya mkutano wote” (*Yos. 9:21*), lilibadilisha laana na kuwa uwezekano wa baraka kwa Wagibeoni (*linganisha na 2 Sam. 6:11*).

Historia inayofuata ya Wagibeoni inathibitisha faida kubwa ambazo mji ulizipata, pamoja na utiifu wao kwa watu wa Mungu. Kiapo kilichofanywa na Israeli kilidumu hata vizazi kadhaa baadaye, kiasi kwamba wakati Waisraeli waliporejea kutoka kuwa mateka wa Babeli, Wagibeoni walikuwa kati ya wale waliosaidia katika ujenzi mpya wa Yerusalemu (*Neh. 7:25*). Matendo yao yatakuwa na matokeo ya milele lakini tu kwa sababu ya neema ya Mungu.

Kungetokea nini ikiwa Wagibeoni wangepichua utambulisho wao mapema na kuomba rehema kama Rahabu alivyofanya? Hatujui, lakini hatuwezi kutupilia mbali uwezekano kwamba hata kutafuta ushauri wa mapenzi ya Mungu kungeleta matokeo ya kuwasamehe Wagibeoni wasiangamizwe. Kusudio la juu la Mungu si kuwaadhibu wenye dhambi bali kuwaona wakitubu na kuwapatia rehema Yake (*linganisha na Eze. 18:23 na Eze. 33:11*). Hila ya Wagibeoni yapasa itazamwe kama wito kwa ajili ya rehema ya Mungu, kwa ajili ya tabia Yake ya haki na ya wema. Ilikuwa ni kwa sababu ya Wakanaani kukataa kutubu na ukaidi wao kwa makusudi ya Mungu kulikosababisha uamuzi wa kuangamizwa kwao (*Mwa. 15:16*). Mungu aliheshimu utambuzi wa Ukuu Wake uliofanywa na Wagibeoni, pamoja na shauku yao ya kufanya mapatano ya amani badala ya uasi, na utayari wao wa kuacha ibada za sanamu na hivyo kumwabudu Mungu pekee wa kweli.

Jifunze Zaidi: Soma Ellen G. White, "Kuvuka Yordani," uk. 122–128 kwenye *Wazee na Manabii, sehemu ya 2*.

Baada ya kisa hiki cha Rahabu na wapelelezi, sehemu iliyobaki ya Agano la Kale ipo kimya kumhusu yeye hadi anapoibuka tena kwenye ukoo wa Yesu. Inasemwa kwamba alikuwa mke wa Salmoni, aliyetokea kwenye kabila la Yuda, ambaye hatimaye alikuwa babu wa Boazi, na mama mkwe wa mwanamke mwingine wa pekee anayetajwa kwenye ukoo huo huo, Ruthu (*Mt. 1:5; linganisha na Ruthu 4:13, 21*). Kwa njia ya imani yake katika Mungu, yule kahaba wa Yeriko, aliyekuwa wa kuhukumiwa na kuangamizwa kabisa, anakuwa kiungo muhimu katika nasaba ya kifalme ya Daudi na mmoja katika uzao wa Masihi. Hiki ndicho awezacho kufanya Mungu kwa njia ya imani, hata kama ingekuwa tu, katika ukubwa wa punje ya haradali (*Mt. 17:20; Lk. 17:6*).

Na uongofu wa Rahabu haukuwa tukio pekee la rehema za Mungu kwa waabudu sanamu waliotambua mamlaka ya Mungu. Katikati ya nchi, watu wengi – Wagibeoni – waliukana upagani na kuungana na Israeli, wakiingia katika kushiriki baraka za agano.

"Hakuna tofauti kwa sababu ya utafa, jamii, au tabaka, inayotambuliwa na Mungu. Yeye ndiye Muumbaji wa wanadamu wote. Wanadamu wote ni wa familia moja kwa uumbaji, na wote ni wamoja kwa njia ya ukombozi. Kristo alikuja kubomoa kila ukuta wa utengano, na kufungua kila chumba cha nyua za hekalu, ili kila nafsi ipate uhuru wa kumkaribia Mungu. Upendo Wake ni mpana mno, wa kina mno, umejaa mno kiasi kwamba unapenya kila mahali. Unawainua kutoka katika uwezo wa Shetani wale ambao wamedanganywa na madanganyo yake, na kuwaweka karibu na kiti cha enzi cha Mungu, kiti cha enzi kilichozungukwa na upinde wa mvua wa ahadi. Katika Kristo hakuna Myahudi wala Myunani, mtumwa wala mtu huru" (*Manabii na Wafalme, sehemu ya 2, uk. 255*).

Maswali ya Kujadili:

① Jadili swali zima la "nafasi za pili" (na zaidi) na namna inavyotupasa kuzieneza kwa wengine. Wakati huo huo, tunawezaje pia kuwa waangalifu kutotumia dhana hii vibaya? Hebu tafakari kwa mfano, kuhusu mwanamke aliye kwenye uhusiano wenye uonevu, ambamo anashauriwa kuendelea kudumu humo ("neema"), kwa mazingira fulani yanayoruhusu uonevu kuendelea. Tunapataje ulinganifu sahihi hapa?

② Hebu mjadili Rahabu kama kielelezo cha imani. Tunawezaje kuthamini uwazi wa watu wa Mungu hata kama mtindo wao wa maisha u mbali na ule unaotarajiwa kibiblia? Inawezekanaje tukathamini imani yao bila kujifanya kwamba hatuoni desturi zao?

③ Yoshua alifaulu kuunganisha haki na neema kwa namna ya kiutendaji ili kutatua hali ngumu iliyosababishwa na udanganyifu wa Wagibeoni, na kupitia kwa uzembe wake mwenyewe wa kutoutafuta ushauri wa Bwana. Fikiria juu ya hali maishani mwako inayohitaji vyote viwili; haki na neema. Ni njia gani za kivitendo zinazoweza kutumika katika kuunganisha hayo mawili?